

LIETUVIŲ KALBA (VALSTYBINĖ)

Kalbėjimo įskaitos užduotys (egzaminuotojo ir vertintojo įskaitos bilietų rinkinys)

2009 m. balandžio 15 d. (pirmoji įskaitos diena)

PAAIŠKINIMAI:

- Kalbėjimo užduočių komplektą, skirtą 30 mokinių arba vienai vertinimo grupei, sudaro 2 kalbėjimo įskaitos bilietų rinkiniai mokiniams (vienas iš jų skiriamas ruošimuisi, kitas – atsakinėjimui) ir 2 kalbėjimo įskaitos bilietų rinkiniai egzaminuotojui bei vertintojui. Su jų turiniu egzaminuotojas ir vertintojas susipažįsta iki įskaitos pradžios.
- Ruošimosi patalpoje mokinys išsitraukia bilietą (lapą su įskaitos užduotimi) ir 20 min. ruošiasi atsakinėti. Po 10 min. kviečiamas ruoštis kitas mokinys (žr. Lietuvių valstybinės kalbos įskaitos vykdymo instrukcija), kuris išsitraukia bilietą iš likusiųjų. Baigęs ruoštis, mokinys palieka savo bilietą ruošimosi patalpoje (šį bilietą vykdytojas vėl padeda prie likusių bilietų), o atsakinėjimo patalpoje, pasakęs egzaminuotojui bilieto numerį, gauna tą patį bilietą.
- Mokinys apie perskaitytą tekstą turėtų kalbėti maždaug 5 min. Egzaminuotojas neturi trukdyti mokiniui atsakinėti ir tik tuo atveju, jei mokinys kalba pernelyg ilgai, gali atsakinėjimą nutraukti. Baigęs pasakoti, mokinys dar apie 5 min. turi atsakinėti į egzaminuotojo klausimus.
- Egzaminuotojas užduoda mokiniui tris klausimus, pateikdamas vieną iš dviejų ar trijų (jei jie yra) variantų. Variantai atskirti / ženklų.
- Mokinio kalbėjimas vertinamas vadovaujantis Lietuvių valstybinės kalbos įskaitos programoje pateikta kalbėjimo vertinimo lentele. Vertintojas įvertinimą užrašo kalbėjimo vertinimo lape, kurio forma įdėta duomenų perdavimo sistemoje KELTSAS.

1 bilietas

Užduotis. Perskaitykite straipsnį ir apžvelkite jį pagal planą (apie 5 min.). Atsakykite į egzaminuotojo klausimus.

Planas:

1. Įvardykite teksto temą.
2. Papasakokite, apie ką rašoma tekste.
3. Aptarkite tekste keliamas problemas ir autoriaus požiūrį į jas.
4. Pasakykite savo nuomonę apie rašomus dalykus.

Viena šeima – trys kapitonai

Retas atvejis, kad šeimoje susirinktų visi trys vyrai – Ričardas Zažeckis ir jo sūnūs Hubertas bei Arnoldas. Dažniausiai vienas jų, kartais ir visi trys, būna išplaukę į jūrą. Tačiau pasirinkę tą pačią profesiją tėvas ir du jo sūnūs jaučiasi tarsi viena darni komanda, o susitikus įspūdžių būna susikaupę tiek daug, kad jais pasidalyti vis pritrūksta laiko. „Kartais norėdami atvirai išsipasakoti ir neįkyrėti artimiesiems pasitraukiame į šalį ir kalbamės, kalbamės, kalbamės“, – šyptelėjo Hubertas.

Kai nusprendėme artimiau susipažinti su kapitonų šeima, namie radome tik Ričardą ir Hubertą. Arnoldas buvo darbo vietoje, t. y. jūroje, toli nuo Lietuvos.

Savotiškos šeimos tradicijos pradininko R. Zažeckio vaikystė prabėgo Vilkijoje, kaime, kuriame nėra nei jūros, nei jūreivių. Paskatintas žinomo kapitono Sigito Šilerio, Ričardas apsisprendė baigęs vidurinę mokyklą pasirinkti jūrininko profesiją. Pažintis su ja prasidėjo nuo darbo laive. Vyras sėkmingai kopė karjeros laiptais ir netrukus tapo laivo kapitonu. Šiandien jis jau nebegali suskaičiuoti, kiek pasaulio šalių yra aplankęs. „Lengviau būtų pasakyti, kur nebuvau. Afrikos krantai, Japonija, įvairiausios salos su paslaptinga augmenija ir gyvūnija atsivėrė man prieš akis tarsi iš vaikystėje skaitytų knygų“, – svajingai kalbėjo šeimos galva. Vis dėlto romantikos laivo kapitono darbe ne tiek ir daug: kankina nerimas dėl krante likusių artimųjų, esant sudėtingoms aplinkybėms reikia prisiminti atsakomybę už jūreivių saugumą, kartais tenka spręsti ir komandos narių nesutarimus. „Kartą vienas jūreivis per kivirčą sunkiai sužalojo kolegą. Teko skubiai suteikti pirmąją pagalbą“, – prisiminė pašnekovas.

„Jūrininko profesija – sunkus darbas, pašaukimas ir gyvenimo būdas. Norint tapti kapitonu reikia ne vieną mėnesį praleisti toli nuo namų ir artimųjų“, – tikino tėvo pėdomis nusekęs Hubertas. Kapitono tiltelio jis siekė sunkiai, bet atkakliai. Tik atlikęs tarnybą sovietų armijoje vyras sugebėjo įrodyti abejojantiems jo jėgomis, kad gali tapti jūreiviu ir plaukti į tolimuosius reisus. Grįžęs į uostą Hubertas su tėvu darbuojasi Lietuvos jūreivystės kolegijoje ir moko jaunimą su jūra susijusių paslapčių. Tėvas ir sūnus prisipažino, kad jie panašūs lyg du vandens lašai: tais pačiais žodžiais kalba apie jūrą, tų pačių dalykų moko studentus. Kad ir apie ką mąstyti, visada grįžta prie tų pačių temų. „Kad vyras būtų tikras kapitonas, jo sutuoktinė taip pat turi atiduoti daug jėgų“, – prisipažino Ričardas. „Nors šiais laikais sutuoktinės gali su kapitonais išplaukti į jūrą, mano žmona darbuojasi krante. Ji kartą buvo išplaukusi su manimi, tačiau kelionė žmonos nesužavėjo“, – tikino Ričardo sūnus Hubertas. Vyras pasakoja, jog šiuo metu plaukioja šiek tiek mažiau – tris keturis mėnesius per metus, todėl šeimai gali skirti daugiau laiko. Jis mielai triūsia namie ir prireikus dirba įvairiausius buitines darbus. „Esu tiesiog paskendęs juose“, – šyptelėjo H. Zažeckis.

Sugrįžtančio iš jūros jo laukia ne tik mylima žmona, bet ir trys vaikai: aštuoniolikmetė Ieva, vienuolikmetė Kamilė ir šešiametis Lukas. Berniukas kartą prasarė: „Tėti, nepyk, bet jūrininku tikrai nebūsiu.“ Tačiau vyriausio R. Zažeckio sūnaus Arnoldo dukra Simona darbo jūroje neišsižada. Mergina jūreivystės kolegijoje studijuoja uosto ir laivybos valdymo specialybę ir šiuo metu Gdansko mieste Lenkijoje atlieka praktiką. „Esu vyriausia anūkė, tad tęsdama tradicijas jaučiu pareigą rodyti pavyzdį kitiems“, – paaiškino Simona. Ir nors jai kartais atrodydavo, kad jūra atima šeimos vyrus, įstojusi į jūreivystės kolegiją mergina suprato, jog tik čia atrado save.

Pagal Daivą Molytę-Lukauskienę

Klausimai mokiniui

1. Kur jūs planuojate mokytis / dirbti baigęs mokyklą? Kodėl?
2. Kurioje šalyje ar mieste norėtumėte ateityje mokytis ir gyventi? Kodėl?
3. Patvirtinkite arba paneikite teiginį: **Prieš pasirenkant studijų programą reikia tvirtai žinoti, ko nori / Svarbu įstoti į aukštąją mokyklą, visai nesvarbu, ką studijuoti / Pasirenkant profesiją svarbu įvertinti savo galimybes. Savo nuomonę pagrįskite.**

2 bilietas

Užduotis. Perskaitykite straipsnį ir apžvelkite jį pagal planą (apie 5 min.). Atsakykite į egzaminuotojo klausimus.

Planas:

1. Įvardykite teksto temą.
2. Papasakokite, apie ką rašoma tekste.
3. Aptarkite tekste keliamas problemas ir autoriaus požiūrį į jas.
4. Pasakykite savo nuomonę apie rašomus dalykus.

23-eji gyvenimo ir 5-eri vadovavimo metai

Aukštojo mokslo diplomo taip ir negavęs 23-ejų M. Mikuckas diriguoja tinklalapių prieglobos paslaugas teikiančiai bendrovei „Interdata“. Būdamas praktikas per pirmus pilnametystės metus jis pasiekė tai, ką kitiems pavyksta padaryti perkopus trisdešimt ar keturiasdešimt.

Viskas prasidėjo, kai vaikinui buvo šešiolika. Jis domėjosi interneto projektų globa bei priežiūra ir pasiūlė nemokamas paslaugas pirmiesiems klientams. Tai buvo proga išbandyti jėgas ir gilintis į tokios paslaugos subtilybes. „Kai dirbi užsidegęs ir įdedi daug pastangų, žmonės tai pastebi ir įvertina“, – tikino vaikas. Taip atsirado pirmieji klientai, kurie jam pasiūlė prižiūrėti jų komercinius projektus ir už tai mokėjo. Tačiau įkurti savo bendrovę vaikas nusprendė per vasaros atostogas padirbėjęs vienoje kabelinės televizijos bendrovėje. „Dirbdamas toje įmonėje pamačiau, kas yra normali 8 valandų darbo diena, kaip veikia organizacijos struktūra, ką joje daro vadovai, kokie žmonių santykiai“, – sakė jis. Ši patirtis ir atvedė į nuosavą verslą – vaikas nusprendė susikurti darbo vietą pats ir dirbti pagal tuos principus, kurie atrodo teisingi. M. Mikuckas dėl to buvo linkęs aukoti didesnę atlygį: „Man visuomet buvo svarbiau idėja negu kažkoks materialus pagrindas. Geriau jau uždirbti mažiau, tačiau dirbti sau ir jaustis geriau, – tvirtino jis. – Jeigu man nebūtų pasisekę, bet kada vėl galėjau tapti samdomu darbuotoju. Beje, vienas dalykas, kurį supratau pradžioje, – būtina išsiskirti. Pirmais mano bendrovės gyvavimo metais buvo populiarios universalios bendrovės, siūlančios įvairias paslaugas. Mūsų tikslas buvo vienas – pasirinkti vieną sritį ir siūlyti kokybiškas paslaugas“, – pasakojo M. Mikuckas.

Pasak jo, dažnai klaidingai galvojama, jog verslui pradėti reikia daug pinigų. Tačiau paslaugų verslą, kuriame vyrauja intelektiniai produktai, galima pradėti ir nuo nulio. Kryptingai ir nepaliaujamai siekiant tikslo pinigai patys ateis. Sparčiai augti „Interdata“ pradėjo tada, kai jauna bendrovė pelnė klientų pasitikėjimą. Nuo paprastų tinklalapių globos buvo pereita prie didesnių projektų priežiūros ir kompleksinių sprendimų teikimo. Šiandien bendrovė prižiūri per 300 serverių, jungiamų į vientisas sistemas, kurių pajėgumas milžiniškas. Ji prižiūri tokius interneto projektus kaip *autoplus.lt*, *pazintys.lt*, interaktyvių reklamų tinklą *ad.net*, *epasas.lt*, taip pat ir vidaus apskaitos sistemas ar duomenų bazines. Pagal klientų skaičių užimama ketvirta vieta tarp savo srities bendrovių, tačiau planuojama išigyti keletą mažesnių įmonių. Nuo 14 iki 20 žmonių plėsis ir bendrovės kolektyvas.

Verslininko teigimu, kur kas didesnis iššūkis yra organizacijoje dirbančių žmonių skirtumai ir jų psichologija, o ne informacinių sistemų valdymas. „Sistemas gali perprasti, nes jos panašios, tačiau žmonės vienoje situacijoje elgiasi vienaip, kitoje – jau visiškai kitaip, ir rasti jų ryšį itin sunku“, – kalbėjo jis. Jauną vadovą įkvepia brazilų įmonės, valdomos pagal demokratijos principus, „Semco“ pavyzdys. Hierarchinės struktūros verslininkas vengia, todėl stengiasi palaikyti kolegiškus santykius. „Darbuotojams suteikiu laisvės, dalijuosi su jais atsakomybe ir dirbu kaip partneris. Noriu išlaikyti tą jausmą, kad esame lygiaverčiai, kad visi galime priimti sprendimus. Tai įtraukia žmones, jie pasiekia geresnius rezultatus. Kita vertus, esame savo kailiu pajutę, kad per didelė demokratija irgi nėra gerai, – pasakojo pašnekovas. – Mes daugiausia dėmesio skiriame rezultatams. Visiškai atsakėme proceso kontrolės – kas, kiek ir kur dirba. Nereikia versti žmogaus sėdėti darbe 8 valandas, jeigu jis produktyviau gali dirbti namie ar atlikti užduotis per trumpesnę laiką. Jeigu pasiekiamas rezultatas, rūpintis dėl kitų dalykų nėra ko.“

Pagal Andrių Matuliauską

Klausimai mokiniui

1. Kaip manote, kuo dirbančiojo kasdienybė skiriasi nuo įprastos moksleiviškos kasdienybės? Kodėl?
2. Kokiais principais vadovaudamiesi jūs organizuotumėte savo verslą? Kodėl?
3. Patvirtinkite arba paneikite teiginį: **Norint pasiekti tikslą, reikia daug ir atkakliai dirbti / Tikslas pateisina priemones.** Savo nuomonę pagrįskite.

3 bilietas

Užduotis. Perskaitykite straipsnį ir apžvelkite jį pagal planą (apie 5 min.). Atsakykite į egzaminuotojo klausimus.

Planas:

1. Įvardykite teksto temą.
2. Papasakokite, apie ką rašoma tekste.
3. Aptarkite tekste keliamas problemas ir autoriaus požiūrį į jas.
4. Pasakykite savo nuomonę apie rašomus dalykus.

Dviračiu į darbą

Pusė aštuonių ryto, gatvėse – kasdienės rytmetinės spūstys, skubantys ir niurzgantys vairuotojai, o jūs sau švilpiate pro juos tarsi stovinčius. „Dviratis – geriausia priemonė išvengti spūsčių“, – mėgsta sakyti prisiekę dviratininkai. Tačiau kasdien į darbą riedėti juo ryžtasi ne kiekvienas.

„Neseniai nusipirkau dviratį, ėmiau važinėti laisvalaikiu. Paskui pamačiau, jog į darbą važinėja kai kurie kolegos, ir pamaniau, kad ir aš taip galėčiau. Be to, atsirado galimybė prie darbo saugiai palikti dviratį uždarame, saugomame kiemelyje. Saugumas man buvo svarbiausias dalykas, – pasakojo šimet prie dviratininkų gretų prisijungusi bendrovės „Bitės Lietuva“ vyresnioji produktų vadybininkė Eglė Markevičiūtė. – Dabar dviračiu į darbą važiuoju, kai tik būna geras oras. Dviračiu nuo namų iki darbo lengvai mindama pedalus užtrunku apie 10–15 minučių. Manau, vasara yra idealus laikas išnaudoti dviratį ir kuo daugiau juo važinėti, taip pat ir į darbą.“

Tokių vilniečių kaip Eglė kiekvieną vasarą gatvėse vis daugėja. „Sąlygos dviratininkams iš tiesų geresnės, nei manoma. Gal reiktų pagalvoti, kaip padaryti, kad dviračiu galėtum vykti iki tam tikros stoties ar stotelės ir ten jį palikti. Problema labiau socialinė: į darbą dviračiu atvažiuavęs žmogus dar kartais laikomas keistuoliu. Lietuvoje gyvenu jau 9 metus ir visada į darbą važinėju dviračiu. Anuomet keistai žvelgdavo į mane, dabar jau nebe taip. Dažniau gal jau daugiau žmonių sukeliu pavydą“, – kalbėjo Vilniuje dirbantis Lietuvos dviratininkų bendrijos tarybos narys Frankas Wurftas. Anot jo, dažniausiai žmonės ieško įvairių pasiteisinimų. Dažnai atsikalbinėjama: „Norėčiau, bet toli gyvenu, todėl negaliu.“ Tenka išgirsti ir tai, kad važiuojant dviračiu suprakaituojama, paskui reikia persirengti, praustis. Tačiau pradėję jais važinėti daugelis išmoksta minti pedalus neperkaisdami ir į darbą važiuoja apsirengę taip, kaip sėdi darbo vietoje.

Kai atstumas viršija penketą kilometrų, anot pašnekovų, kelionė iki darbo ir atgal namo ima panėšėti į sportą. Ypač kai tenka įveikti kalvotą reljefą. Tuomet geriau važiuoti vilkint sportinę aprangą, o biure persirengti. Tiesa, tada jau reikia, kad biure būtų įrengti dušai apsiprausti. Beje, kai kurie biurų statytojai teigia, jog klientai vis dažniau teiraujasi, ar statomuose pastatuose bus įrengti dušai ir persirengimo kambariai dviratininkams.

Lietuvos dviratininkų bendrijos atstovai tvirtina, kad kur kas svarbiau už dušus ir persirengimo kambarius yra tinkami dviračių stovai. Mat dabar daug kur sumontuoti stovai, kurių konstrukcija nepatogi. „Funkcionalūs dviračių stovai yra tokie, prie kurių galima atremti ir prirakinti dviračius. Stovai atitinka šiandienos reikalavimus, pavyzdžiui, jei nerūdija ir yra pagaminti iš cinkuoto metalo. Dar geriau, jeigu šie būtų dengti, nes dviračiai prie darboviečių ir švietimo įstaigų paliekami ilgam ir dažnai yra veikiami nepalankių oro sąlygų“, – aiškino Lietuvos dviratininkų bendrijos tarybos narys Saulius Ružinskas. Kita vertus, dviračių takai neretai įvardijami kaip dar viena bėda, atbaidanti žmones nuo važinėjimo jais mieste. Tačiau jau sėdę ant dviračio tam labai daug reikšmės neteikia. „Saugumo klausimas yra labiau psichologinis. Taip, nepatogu važiuoti šalia automobilių, bet nėra nesaugu. Vairuotojai dviratininkus jau mato, laikosi didesnio atstumo. Be to, nereikia tapatinti dviračio maršruto su automobilio. Dviračiu galima rinktis ir kitus, patogesnius kelius, kur mažiau mašinų arba jų išvis nėra“, – sakė S. Ružinskas. Jo teigimu, įpročiai, nuostatos, o ne sąlygos trukdo išlipti iš automobilio ir persėsti ant dviejų ratų.

Pagal Paulių Jakutavičių

Klausimai mokiniui

1. Kaip jūs vertinate dviratį kaip kasdienę transporto priemonę? Kodėl?
2. Papasakokite apie savo miesto / kaimo viešojo transporto paslaugas.
3. Patvirtinkite arba paneikite teiginį: **Reikia mokėti išnaudoti kiekvieną laisvą akimirką / Siekiant užsibrėžto tikslo, tenka daug ko atsisakyti / Reikia džiaugtis tuo, ką turi. Savo nuomonę pagrįskite.**

4 bilietas

Užduotis. Perskaitykite straipsnį ir apžvelkite jį pagal planą (apie 5 min.). Atsakykite į egzaminuotojo klausimus.

Planas:

1. Įvardykite teksto temą.
2. Papasakokite, apie ką rašoma tekste.
3. Aptarkite tekste keliamas problemas ir autoriaus požiūrį į jas.
4. Pasakykite savo nuomonę apie rašomus dalykus.

Ant sparnų iškėlę Lietuvos vardą

2008 metais Lietuva minėjo legendinio „Lituanicos“ skrydžio per Atlantą 75-ąsias metines. 37 valandos 11 minučių – tiek truko Stepono Dariaus ir Stasio Girėno skrydis. Toks trumpas blyksnis nuo vilties iki tragedijos.

Didįjį skrydį į Lietuvą „Lituanica“ pradėjo Niujorke, Beneto aerodrome, 1933 m. liepos 15 d. 6 val. 35 min. Kelią lakūnai suskirstė į tris etapus: Niujorkas–Niufundlandas, Atlanto vandenynas, Airija–Kaunas. Iš viso – 7186 km. Pirmus du etapus jie laikė sunkiais ir pavojingais, trečią – lengviausiai įveikiamu. Liepos 15 d., praėjus 8 valandoms ir 48 minutėms, „Lituanica“ jau skrido virš Niufundlando salos. Ties Grand Folso miesteliu lakūnai išmetė baltu kaspiniu perrištą raudoną maišelį su pranešimu, kad skrenda sėkmingai. Ši gera žinia buvo paskutinė. Liepos 16-osios vakarą į Aleksoto aerodromą Kaune žmonės plūdo sutikti didvyrių. Lėktuvas turėjo atskristi 2–3 val. nakties. Ore patuliavo karo aviacijos lėktuvas, skambėjo patriotinės dainos. Žmonių susirinko apie 25 tūkstančius. Slinko valandos, tačiau „Lituanica“ nesirodė ir paryčiui minia išsiskirstė. Liepos 17 d. apie 11 val. 30 min. Kauną pasiekė žinia, kad Vokietijoje, netoli Soldino, lėktuvas sudužo. Lėktuvo skeveldros ir lakūnų kūnai tarp išbarstytų pašto maišelių rasti miškelyje dabartinėje Lenkijos teritorijoje, Ščesino vaivadijos Pšelniko kaime.

Lietuvos ir Vokietijos vėliavomis uždengtus juodo ažuolo karstus su lakūnų palaikais į Lietuvą atskraidino vokiečių lėktuvas. Liepos 19 d. triskart apskridęs miestą jis nusileido Aleksoto aerodrome. Žuvusiųjų laukė apie 50 tūkstančių žmonių. Laidotuvių dieną Kaune nedirbo nė vienas fabrikas, nė viena įstaiga. Bažnyčių varpai ir fabriku sirenos laidotuvių procesiją lydėjo iki Arkikatedros bazilikos. Didvyrių gedėjo visa Lietuva. Deja, iš tų dienų pasiliko ir laiko tėkmėje neištirpę kartėlio lašai. Vienas Kauno laikraštis tomis dienomis rašė: „Laidotuvės mums kainuos daugiau, negu būtų kainavęs gero lėktuvo įrengimas.“ Iš istorijos norėtusi ištrinti ir kitą eilutę. Kai apie būsimą skrydį per Atlantą pareiškę lakūnai kreipėsi paramos į Lietuvos Vyriausybę, iš tuomečio ministro pirmininko Juozo Tūbelio gavo trumpą atsakymą, esą biudžete tam nenumatyta lėšų. Skrydį parėmė anapus ir šiapus Atlanto gyvenantys lietuviai, lakūnai jam paaukojo visas savo santaupas. Paaukojo ir savo gyvybes.

Lietuvos žmonės lakūnų atminimą visuomet gerbė, tačiau jį įamžinti okupacijų sąlygomis buvo nepaprasta. Todėl pirmasis paminklas S. Dariui ir S. Girėnui atminti iškilo ne Lietuvoje, o tragedijos vietoje Soldine. 1936 m. jis pastatytas pagal architekto Vytauto Žemkalnio-Landsbergio projektą. Po karo Soldinas perėjo Lenkijai ir tapo Pšelniku. Paminklas apaugo mišku, buvo mažai žinomas, lankomas tik keletu šiose apylinkėse gyvenusių lietuvių. Tačiau jį beveik šešis dešimtmečius prižiūrėjo ir nuo sunaikinimo išgelbėjo girininkas Piotras Niewinskis. Jis pasakojo, kad paminklą tankmėje atrado 1947 m., tik pradėjęs dirbti. Kalbų nemokėjo, todėl nesuprato, kam ir kodėl jis pastatytas. Kartą prie paminklo atrado vietos lietuvę, kuri jam ir papasakojo lakūnų istoriją. „Radęs savo teritorijoje tokį dalyką – kaip nežiūrėsiu. Kai sužinojau, kad tie vyrai – lietuviai, juo labiau“, – sakė jis. Girininkas ir jo talkininkai tikino šią vietą prižiūrėję ir saugoję iš pagarbos Atlanto nugalėtojams, nesitikėdami jokio atlygio ir padėkos. Vis dėlto P. Niewinskis susigraudino prisiminęs, kad 1999 m. gavo paties Lietuvos Prezidento padėką ir nemokamą kelialapį į sanatoriją Druskininkuose. Ir pridūrė, kad paminklo neapleis, kol gyvas bus.

Pagal Vitą Morkūniene

Klausimai mokiniui

1. Kas, jūsų nuomone, yra žygdarbis? Savo nuomonę pagrįskite.
2. Ką reiškia būti visuomeniškai aktyviam? Kodėl?
3. Patvirtinkite arba paneikite teiginį: **Aktyvi veikla padeda tobulėti / Visada galima rasti būdų, kaip išgarsinti Tėvynę / Laimingas tas žmogus, kuris jaučiasi reikalingas.** Savo nuomonę pagrįskite.

5 bilietas

Užduotis. Perskaitykite straipsnį ir apžvelkite jį pagal planą (apie 5 min.). Atsakykite į egzaminuotojo klausimus.

Planas:

1. Įvardykite teksto temą.
2. Papasakokite, apie ką rašoma tekste.
3. Aptarkite tekste keliamas problemas ir autoriaus požiūrį į jas.
4. Pasakykite savo nuomonę apie rašomus dalykus.

Žaidėjos mintyse – aukštumos

Jai dar tik 18, o jau yra geriausia Europos krepšinio čempionato žaidėja, kuri ilgisi gyvenimo su tėvais, tačiau pasvajoja ir apie gražią šeimą bei tris vaikus. Ji – Aurimė Rinkevičiūtė, jaunių rinktinės lyderė.

Europos jaunių merginų (iki 18 metų) čempionato aistros rimsta, tačiau susidomėjimas čempionėmis neslopsta. „Sulaukti tiek dėmesio nėra įprasta, bet džiugu. Kai buvau šešiolikos, labai nustebdavau sulaukusi žurnalistų skambučių, girdavausi mamai, o dabar taip nebėra, tiesiog malonu, kad domisi“, – sakė geriausia Europos jaunių čempionato žaidėja. A. Rinkevičiūtei čempionatas kainavo ne tik daugybę jėgų – pusfinalyje su prancūzėmis jai kliuvo į akį. „Iš pradžių buvo juokinga matyti save su mėlyne paakyje, tačiau dabar jau nebe taip linksma – kas gatvėje pažiūri, turbūt galvoja, kad esu sumušta“, – pasakojo 179 cm ūgio gynėja, po turnyro Slovakijoje ant kūno suskaičiavusi septynias mėlynes.

Per aštuonerias Europos čempionato rungtynes A. Rinkevičiūtė šešiose dvikovose nesiilsėjo nė minutės. „Man patinka komandinis žaidimas. Labai mėgstu atiduoti sunkų, bet tikslų perdavimą, kai per rankų mišką kamuolys netikėtai pasiekia komandos draugę. Tačiau jei po tokio perdavimo nepataiko iš po krepšio, tada būna negerai, raginu žaidėją susikaupti“, – šypsosi krepšininkė. Du sezonus ji praleido Marijampolės „Arvi“ klube, nuo rudens rengiasi naujam karjeros šuoliui. Sportininkė pasirašė dvejų metų sutartį su pajėgiausiu šalies moterų klubu – Vilniaus TEO. „Reikia žiūrėti į priekį, tobulėti, negalima sėdėti vienoje vietoje, todėl nusprendžiau keltis į stipresnį klubą. O į TEO perėjau ne dėl klubo vardo, galėčiau žaisti ir visai kitur, man svarbiausia buvo, kad galėčiau rungtyniauti ir nereikėtų sėdėti ant atsarginių žaidėjų suolo – tai būtų sunkiausia. Iš tiesų šiek tiek bijau, kad neleis žaisti. Reikės stengtis, kad iškovočiau savo vietą ekipoje, žinau, kad tą galiu“, – ryžtingai debiutui nusiteikusi Aurimė.

O šiemet ji įstojo į Mykolo Riomerio universitetą, viešojo administravimo specialybę. Sužinojusi stojimų rezultatus buvo šiek tiek nusivylusi, nes ateityje neįsivaizduoja savęs dirbančios tokį darbą. „Studijos Vilniuje nelabai mane žavi. Kaune užaugau, ten turiu daug draugų. Kaune mano šeima, kurios labai pasiilgstu, bet teks prie to priprasti“, – kalbėjo A. Rinkevičiūtė.

Lyderės savybės jai tiesiog įaugusios į kraują. Pirmauti ir būti geriausia – taip ji buvo treniruojama, kitaip savęs krepšinyje ir neįsivaizduoja. Oranžiniu kamuoliu bumsėti būsima Europos čempionė pradėjo kieme. Jeigu iš vyresnių vaikų kas nors priimdavo – pažaisdavo kartu, tačiau dažnai su maža mergaite niekas nenorėdavo prasidėti, tad į krepšį mėtydavo viena. „Tėtis pamatė, kad labai domiuosi ir mėgstu žaisti krepšinį ir trečioje klasėje nuvedė treniruotis. Esu išbandžiusi daug užsiėmimų, lankiau piešimą, plaukimą, tinklinį, bet už krepšinį nieko nebuvo įdomiau“, – taip vaikystę prisimena A. Rinkevičiūtė.

Galvojant apie ateitį, merginos mintyse iškyla šeimos idilė – vyras ir trys vaikai. „Pirmas turėtų būti berniukas, paskui mergaitė, o paskutinis trečias – toks mažylis, kad nebūtų liūdna, kai užaugs ir išeis kiti vaikai. Krepšiniu juk visą laiką negyvensiu, o šeima man labai svarbus dalykas. Žinoma, norėčiau būti įžymia krepšininke, pažaisti ne tik Lietuvoje, bet ir užsienyje“, – ateities svajones atskleidė A. Rinkevičiūtė. Ji neslepia, kad dažnai svajoja ir visus norus stengiasi paversti realybe. Naujas jos troškimas – kada nors tapti moterų Europos krepšinio čempione ir padėti populiarinti moterų krepšinį, kuris, pasak pašnekovės, dabar nepelnytai užgožiamas vyrų.

Pagal Tadą Markevičių

Klausimai mokiniui

1. Ar sunku būti populiariam? Kodėl?
2. Kam jūs teiktumėte pirmenybę: specialybei įgyti ar sportinei karjerai? Kodėl?
3. Patvirtinkite arba paneikite teiginį: **Tik daug ir atkakliai dirbdamas gali pasiekti norimą rezultatą / Nėra vyriško ir moteriško sporto / Šeima ir karjera – nesuderinami dalykai.** Savo nuomonę pagrįskite.

6 bilietas

Užduotis. Perskaitykite straipsnį ir apžvelkite jį pagal planą (apie 5 min.). Atsakykite į egzaminuotojo klausimus.

Planas:

1. Įvardykite teksto temą.
2. Papasakokite, apie ką rašoma tekste.
3. Aptarkite tekste keliamas problemas ir autoriaus požiūrį į jas.
4. Pasakykite savo nuomonę apie rašomus dalykus.

Žirginis sportas – eilėje prie valstybės dėmesio

Nors Vilniaus Vingio parke vykusiose tarptautinėse jojimo varžybose „Pasaulio taurė 2008“ Lietuvos raiteliai iškovojo ne vieną prizą, žirginio sporto entuziastai tvirtina, kad šiai sporto šakai skiriamas nepakankamas valstybės dėmesys.

Iš kitų raitelių Alina Michnevič pirmiausia išsiskiria apranga: ant žirgo – policijos pareigūnė. „Aš tikrai dirbu policijoje“, – nusijuokia Alina, neslėpdama, kad į raitąją policiją ją atvedė žirgai. Ta laiminga akimirka, kai ji sužinojusi, kad visai netoli yra žirgynas, buvusi prieš dvidešimt penkerius metus. Pusbrolis nusivedęs ją į žirgyną, o kai mergaitė paprašiusi priimti ją mokytis jojimo, treneris pareiškęs, kad galėsianti lankyti treniruotes, jei atnešianti tėvų sutikimą. Kadangi iki rugsėjo 1-osios buvo likusios tik trys dienos, tėvas, Alinos laimei, be didesnių prieštaravimų pasirašęs sutikimą. „Jis manė, kad per tas tris dienas man praeis noras jodinėti, – šypsosi moteris. – Tačiau nepraėjo.“ Tiesa, kai ji pirmą kartą užsėdo ant žirgo ir bandė jodinėti ristele, patyrė ne pačius maloniausius jausmus. Įveikusi vos kelis metrus tik nusistebėjo, koks čia malonumas, kai tave taip krato. Pirmąjį išpūdį nugalėjo užsispyrimas: jei kiti gali joti, vadinasi, galima to išmokti.

Baigusi vidurinę mokyklą Alina įstojo į Žemės ūkio akademiją, bet ir mokydamosi Kaune tęsė jojimo treniruotes. „Mano diplominis darbas buvo susijęs su arkliais, – šypsosi jojikė. – Ką savo gyvenime veikiu, viskas siejasi su arkliais.“ O prieš kelerius metus Alina susidomėjo ir dailiuoju jojimu, tačiau tiek konkūras, tiek dailusis jojimas reikalauja labai daug darbo. Pirmiausia būtina išugdyti žirgo pasitikėjimą raiteliu. „Raitelis žirgui lyg vaikui mama. Kai žirgas pasitiki raiteliu, supranta komandas, žino, ko iš jo norima, – išpūdziais dalijasi jojikė. – Maniškiiai žirgai dirba už maistą. Gerai atliko pratimą, duodu skanų kąsnelį. Žirgo pastangas visada skatinu maistu, balsu ir prisilietimu.“ Pasak Alinos, jei žirgas kartais ir baudžiamas, tai galima daryti tik tada, kai aiškiai žinai, jog jis suprato komandas, žino, ko iš jo norima.

Norint pasiekti gerus rezultatus vien nuoširdaus darbo bei raitelio ir žirgo tarpusavio supratimo nepakanka. „Manau, kad valstybės dėmesys žirginiam sportui turėtų būti didesnis. Dabar, kad gautumei paramą, pirmiausia privalai parodyti rezultatą“, – apgailestauja A. Michnevič. „Man, kaip Seimo nariui, dirbančiam Jaunimo ir sporto reikalų komisijoje, matyti, kad tradiciniam žirginiam sportui Lietuvoje skiriama per mažai dėmesio, – sportininkei pritaria ir LR Seimo narys Artūras Skardžius. – Manau, kad šis sportas puoselėjamas tik entuziastų ir šeimų rūpesčiu bei lėšomis. Labai gerai, kad pastaraisiais metais žirginį sportą paremia Žemės ūkio ministerija.

Kadangi žirginio sporto entuziastai vis labiau akcentuoja gerų perspektyvių žirgų stygių, nes patys perspektyviausi kumeliukai parduodami užsienio žirginio sporto puoselėtojams ir ne už pačią geriausią kainą, vis labiau įsitikinama, jog valstybinių žirgynų, kurių Lietuvoje yra trys, pareiga aprūpinti sportininkus perspektyviais žirgais. Galbūt vertėtų pagalvoti ir apie žirgynų specializaciją. Tai Žemės ūkio ministerija ketina aptarti su žirginio sporto puoselėtojais. Seimo narys A. Skardžius pastebi ir gerų žirginio sporto trenerių problemą. Pasak Seimo nario, jei Lietuvoje būtų daugiau dėmesio skiriama žirginio sporto politikai, lengviau išlaikytume gerus trenerius ir susigrąžintume išvykusius. „Deja, sporto politikos, kad būtų aprėptos visos sporto šakos, mūsų šalyje nėra. Kūno kultūros ir sporto departamentas tam skiria per mažai dėmesio. Jei situacija nesikeis, ateity turėsime nemažai problemų“, – mano Seimo narys.

Pagal Astą Lapinskaitę

Klausimai mokiniui

1. Ką, jūsų nuomone, reiškia būti aistruoliu? / Ką reiškia turėti pomėgį? Kodėl?
2. Kam jūs teiktumėte pirmenybę: tradiciniam ar ekstremaliam sportui? Kodėl?
3. Patvirtinkite arba paneikite teiginį: **Aktyvus sportas, laisvalaikis gamtoje būtini šiuolaikiniam žmogui / Norint ką nors gyvenime pasiekti, reikia valios ir užsispyrimo / Valstybė vienodai turi remti visas sporto šakas. Savo nuomonę pagrįskite.**

7 bilietas

Užduotis. Perskaitykite straipsnį ir apžvelkite jį pagal planą (apie 5 min.). Atsakykite į egzaminuotojo klausimus.

Planas:

1. Įvardykite teksto temą.
2. Papasakokite, apie ką rašoma tekste.
3. Aptarkite tekste keliamas problemas ir autoriaus požiūrį į jas.
4. Pasakykite savo nuomonę apie rašomus dalykus.

Žvejų ir žemdirbių sala

Šiandien Nemuno deltoje tarp Atmatos ir Skirvytės upių esanti 43,5 kv. km ploto Rusnės sala vis dažniau sdomina norinčius pažinti Lietuvą. Rusniškiai, atsiliepdami į augantį domėjimąsi jų sala, kuria kaimo turizmo sodybas, kasdienybę pajvairindami šventėmis ir tradicijomis.

Jau tradicija tapo ir „Šaktarpio“ šventė, į Rusnę atkeliaujanti su grįžtančių žąsų klegesiu. Šiemet ji į Rusnę atkeliavo jau penktą kartą. „Kažkaip netikėtai gimė mintis rengti tokio pobūdžio šventę. Suėjome keli rusniškiai, pamastėme, kodėl mums pavasarį nesurengus kokios šventės. Pagalvojome, kad tai gali būti kultūrinio paveldo šventė“, – pasakoja Rusnės seniūnijos bendruomenės „Rusnės sala“ tarybos pirmininkė Dalia Drobienė apie kaimo bendruomenių iniciatyva gimusią tradiciją.

„Ši šventė įspūdinga tuo, kad lankytojams atskleidžiamas atgimstantis Rusnės kulinarinis paveldas, – pasidžiaugia Rusnės etnokultūros ir informacijos centro vadovė Birutė Servienė. – Rusniškiai ją pavadino Šaktarpiu. Dirbdami Šilutės muziejuje išsiaiškinome, kas yra šaktarpis. Pasirodo, kai gyventojai užliejamose vietose klodavo storą pušų arba eglių šakų sluoksnį tiesdami kelią, jis ir buvo vadinamas šaktarpiu.“

Penktojoje „Šaktarpio“ šventėje rusniškiai siūlė ne tik žuvies, bet ir Lietuvos laukuose užaugusių žolelių arbatos, galinčios varžytis su tolimųjų kraštų arbatomis ne tik skoniu, kvapu, bet ir naudingumu kiekvieno mūsų sveikatai. Juk ne be pagrindo teigiama, kad gimtuosiuose laukuose užaugusi duona skalsesnė. Rusniškė Dainora Laukevičienė kvietė paragauti prūsiškos bulvienės, verdamos pagal seną, iš XVIII amžiaus atkeliavusį receptą. Tačiau ne tik savitą bulvienę ar arbatą rusniškiai moka išsivirti. Dainora neslepia, kad domisi senaisiais šio krašto valgiais, kaupia jų receptus, tačiau kol kas Rusnėje šiuo lobiu niekas nesinaudoja. Ji apgailestauja, kad iš keturių kavinių, veikusių prieš kelerius metus, nė viena neišsilaikė. Galbūt sėkmė nebūtų aplenkusi, jei bent viena iš jų būtų siūliusi tradicinius rusniškių valgius, kokių niekur kitur neparagausi?

Rusnė ypatinga ne tik savo kraštovaizdžiu, bet ir senąja architektūra, kuriai atnaujinti, kaip tikisi rusniškiai, atsiras lėšų. Šilutės rajono meras Virgilijus Pozingis tikisi, kad pavyks įgyvendinti rusniškių norą turėti kultūros ir bendruomenės namus. Šiemet bus pradėta projektuoti estakada, kurią pastačius rusniškiai lengviau susisieks su kita Lietuvos dalimi. „Visą Rusnės salą galima pamatyti keliaujant dviračiu, tačiau įvažiuoti tenka automobilių keliu. Dviratininkai, ypač atvykę iš užsienio, neretai skundžiasi nemandagiu mūsų vairuotojų elgesiu. Baisu, kad pravažiuojančios mašinos nublokštų į šalikelę“, – dviratininkų įspūdžius perduoda meras.

Plėtojant turizmą aktyviai dalyvauja kaimo turizmo draugija, šiuo metu jungianti vienuolika sodybų. Pasak D. Drobienės, saloje yra ir daugiau turistines paslaugas teikiančių sodybų, pastatytų išsaugant Rusnės architektūros savitumus. „Mūsų sala priklauso Nemuno deltos regioniniam parkui, todėl statantieji sodybas susiduria su nemenkais apribojimais. Pirmiausia rusniškiai gali statyti tik senoje sodybvietėje. Man atrodo, jei žmogus nori kažką gražaus padaryti, jam reikia leisti statyti sodybą ir ten, kur jos anksčiau nebuvo. Tik reikėtų, kad ši būtų tokia, kokios Rusnėje būdavo XVIII–XIX amžiuje. Mes nenorime, kad Rusnė būtų panaši į Palangą. Norime, kad ji būtų gražus, jaukiai sutvarkytas miestelis ir kad jį rinktųsi žmonės, kuriems reikalinga gamta ir ramus poilsis“, – pasakoja D. Drobienė.

Pagal Rasą Lipskytę

Klausimai mokiniui

1. Ką, jūsų nuomone, reiškia puoselėti tautos tradicijas? Kodėl?
2. Papasakokite, kuo jums patrauklios tautinės šventės. Kodėl? / Kokios mokyklos/šeimos/giminės/miesto šventės jums įdomios? Kodėl?
3. Patvirtinkite arba paneikite teiginį: **Gimtuosiuose laukuose užaugusi duona skalsesnė / Lietuvoje praleistos atostogos turiningiausios / Išsaugoti ir puoselėti kultūros paveldą – visų mūsų rūpestis. Savo nuomone pagrįskite.**

8 bilietas

Užduotis. Perskaitykite straipsnį ir apžvelkite jį pagal planą (apie 5 min.). Atsakykite į egzaminuotojo klausimus.

Planas:

1. Įvardykite teksto temą.
2. Papasakokite, apie ką rašoma tekste.
3. Aptarkite tekste keliamas problemas ir autoriaus požiūrį į jas.
4. Pasakykite savo nuomonę apie rašomus dalykus.

Sodyboje prie Dubysos karaliavo menai

Tapytojai, grafikai, skulptoriai, keramikai, fotografai – iš viso dvidešimt įvairių žanrų menininkų iš Vilniaus, Kauno ir Marijampolės savaitę gyveno ir kūrė ant Dubysos krantų.

Erdvę kūrybinėms dirbtuvėms suteikusi Zalensų sodyba įsikūrusi ant stataus Maironio apdainuotos upės kranto. Dailininkus maloniai nustebino sodybos šeimininkų sumanymas vasaros viduryje, pačiame turistinio sezono įkarštyje, atsakyti galimų įplaukų ir visą sodybą dešimčiai dienų užleisti menininkams, kuriuos Lietuvoje nelabai kas paremia.

Į plenerą viešnios teisėmis trumpai užsuko Lietuvoje besisvečiuojanti JAV menininkė Dina Budginas. Jos parodą „Sugrįžimas“ „Arkos“ galerijoje pakeis plenero dalyvių darbai. „Ryte apibėgau visą sodybą, visus kampelius, fotoaparatu stengiausi užfiksuoti besikeičiančias spalvas. Čia tikras rojus. Ir tie saulėtekiai, ir saulėlydžiai, gamtos grožis – ypatingi“, – dalijosi išpūdžiais daug pasaulio mačiusi menininkė. „Esu lėtai dirbanti rinkėja, vis vaikštau su fotoaparatu ir renku medžiagą kūrybai. Po detalę, po detalę, paskui iš jų sulipdau vaizdą. Man viskas turi susigulėti, tada perkošiu vaizdus per savo vidinį sietelį ir sukuriu porą darbų. Čia aš fotografavau ir piešiau augmeniją, kiti darbai, kurių pradmenys irgi gimė čia, tikiuosi, atsiras vėliau“, – pasakojo Dovilė Tomkutė, prisipažinusi per tris dienas čia sukūrusi tiek, kiek paprastai per dvi savaites teigyvendina. „Mes čia ne tik tapom iš natūros. Po pasisekusių plenerų lieka kur kas daugiau, nei iš karto pajėgi užfiksuoti ant drobės. Ar tapai peizažus, ar grįžęs į studiją aktus – parsineši dalį tos vietos, ji lieka tavo kūryboje“, – apie naujoje aplinkoje įgyjamus kūrybinius impulsus pasakojo Vilija Kiseliūtė-Jonušienė. Ji čia sukūrė dvidešimt etiudų, kurių pagrindinis motyvas – lelijos. Namelį, kuriame ji buvo apsistojusi, kolegos praminė Lelijų nameliu.

Daugeliui plenero dalyvių jau sunešus savo darbus į parodą, prie stiklo dirbinių dar plušo kaunietė menininkė Sigita Grabliauskaitė. Iš formų ji ėmė veido, rankų atspaudus. „Galutinis rezultatas bus stiklas su akmeniu. „Arkos“ galerijoje išvysite skulptūrinę kompoziciją iš plenero dalyvavusių menininkų kūno fragmentų. Nors geriausiai žmogaus skulptūrinius niuansus perteikia juodas ir skaidrus stiklas, liejau ir iš spalvoto. Spalvas naudoju tapytojų portretinėms improvizacijoms – juk jie daugiausia dirba su spalva. Vyrų kaukės fantastiškai pavyko, nors jie truputį ir jaudinosi. O moterys – gal čia jų nekantrumas ar baimė kalta – ne laiku nusišypsojo ar akį mirkstelėjo, todėl atsirado nereikalingų raukšlių ir įdubų, kurias vėliau teko panaikinti. Tačiau delnai, plaštakos visų nuostabiai atrodo“, – pasakojo menininkė.

Šiuo metu plenero sukurti darbai – pakeliui į „Arkos“ galeriją. „Parodai atrinkome po tris–keturis kiekvieno autoriaus darbus. Ieškojome turinčių koncepciją ir tarpusavyje besisiejiančių darbų. Nuotraukas, kuriose įamžinome gamtos grožį, aplinką, spausime ant didelių popieriaus lakštų ir kabinsime ant galerijos sienų. Tam, kad galerijos lankytojai pamatytų vietas, kuriose šie darbai gimė, – visa tai, ko mes tiesioginiu būdu į galeriją neperkelsime. Norime, kad paroda būtų vasariška, gyva ir perteiktų plenero nuotaiką. Juk pleneras nėra vien kūryba gamtoje. Tai ir gamtos alsavimas, nauji pojūčiai, vasara, atostogos ir poilsis“, – paaiškino dailės galerijai „Arka“ vadovaujanti D. Tomkutė.

Kaimo turizmo sodybos šeimininkai Roma ir Eimantas Zalensai patikino: kitais metais laukite plenero tęsinio. „Ateityje šią veiklą plėsime, gal net nedidelį menų centrą ar mažytę galeriją atidarysime“, – konkrečių planų neatskleidė meno globėjai.

Pagal Vaidą Milkovą

Klausimai mokiniui

1. Ką, jūsų nuomone, reiškia būti menininku? / Ką reiškia kurti meną? Kodėl?
2. Kam jūs teiktumėte pirmenybę: klasikiniam ar moderniajam menui? Kodėl?
3. Patvirtinkite arba paneikite teiginį: **Kūrybos procesas toks pats svarbus kaip ir rezultatas / Menai ir menininkai turi būti remiami valstybės / Menininkui svarbiausia – laisvė kurti. Savo nuomonę pagrįskite.**

9 bilietas

Užduotis. Perskaitykite interviu ir apžvelkite jį pagal planą (apie 5 min.). Atsakykite į egzaminuotojo klausimus.

Planas:

1. Įvardykite teksto temą.
2. Papasakokite, apie ką rašoma tekste.
3. Aptarkite tekste keliamas problemas ir autoriaus požiūrį į jas.
4. Pasakykite savo nuomonę apie rašomus dalykus.

Garsus pianistas neapdraudžia savo pirštų

Žurnalistė Kristina Kanišauskaitė kalbina pianistą Petrą Geniušą

Fortepijono magas. Charizmatiškiausias Lietuvos pianistas. Intelektualus virtuozas. Taip vadinamas Petras Geniušas, nepamirštant pridurti, kad jis – neabejotinai ryški individualybė ir be galo inteligentiškas žmogus.

Sakoma, kad talentas yra Dievo dovana. Kaip manote, kodėl Dievas pasirinko jus?

Kiekvienas žmogus turi kokį nors talentą. Kiekvieno mūsų potencialas didžiulis, deja, dažnai neišnaudotas. Aš turiu absoliučią klausą, leidžiančią atlikti specifinį darbą. Manau, kad genijai dažnai būna labai nelaimingi žmonės, tačiau žmogui malonu būti apdovanotam gabumais. Jie mane ir gelbsti.

Nuo ko?

Nuo gyvenimo chaoso. Manyje esanti struktūra leidžia nepasimesti. Pirštams užgavus kelias gaidas, įvyksta kažkas nepaaiškinamo. Jei tarp gaidų pavyksta sugauti tuštumą, įvyksta kažkas teisingo.

Talentingas garsių Lietuvos menininkų vaikas. Garsios Maskvos menininkų šeimos žentas. Kokia yra kita, nematomoji jūsų pusė?

Pliusas ir minusas egzistuoja visada. Jei valgai mėsą, nužudai gyvybę, jei geri alkoholį – energijos gauni naikindamas savo paties ląsteles. Viena tavo dalis miršta, kita tuo pat metu atgimsta, kiekvieną sekundę vyksta tam tikras aukojimo ritualas. Kūrybiškumas gimsta būtent iš minuso, nors profesionalas įkvėpimą moka prisišaukti bet kada. Tai lyg banga, kuri užgriūva ir padeda atsitiesti.

Menininkai kartais prisipažįsta, kad dažnai jaučia gūdžią egzistencinę vienatvę. Ar jums šis jausmas pažįstamas?

Taip, bet man pažįstamas ir ne vienatvės jausmas. Tačiau jei pasigaunu vienumos bacilą, jaučiuosi labai nelaimingas.

Gyvenate bute ar nuosavame name?

Vilnietiškame XX amžiaus pradžios bute. Mano tėvai jį pirko, iki šiol jame ir gyvename su tėvais. Bute – lietuvių inteligentų stilius. Vienas draugas, ilgai gyvenęs Paryžiuje, išengęs į mano namus paprašė vienintelio dalyko – nedaryti jokio remonto. Butas nėra labai tvarkingas, bet jame specifinė aura: fortepijonai, daug knygų...

Kiek valandų per dieną įprastai grojate? Ar būna, kad nebegalite į instrumentą žiūrėti?

Man patinka groti, todėl valandų neskaičiuoju. Grodamas gaunu energijos, mane tai maitina.

Kaip manote, ką apie jus pasakytų kaimynai?

Jie, matyt, galvoja: kiek jis gali groti? Bet kaimynai fantastiškai geri. Groju iki pirmos nakties, ir viskas gerai.

Ar tiesa, kad pianistai niekada neskuta bulvių ir nekeičia automobiliui padangų, nes labiau už savo akį saugo pirštus?

Mano atveju taip yra nuo mažens. Bet mano brolis Julius, menininkas ir dirigentas, – techniškas žmogus. Jis mėgsta ir aparatūrą taisyti, ir mašiną. O man tokie darbai niekada nepatiko. Aišku, jeigu gyvenimas priverčia, galiu kažką padaryti.

Esate kada susižalojęs pirštus ar rankas?

Mokykliniais metais dariau tai, kas rankoms labai pavojinga – žaidžiau krepšinį. Azartas, fizinis kontaktas, staigumas... Esu patyręs pirštų ir rankų traumų. Vėliau krepšinio visai atsisakiau.

Jūs ir sūnus Lukas – puikus fortepijoninis duetas. Obuolys nuo obels netoli rieda?

Prie Luko rankų muzika iš karto prilipo. Jau dabar, matyt, jis Lietuvos pianistų istorijoje stipriausias.

Klausimai mokiniui

1. Ką, jūsų nuomone, reiškia būti garsiam? Kodėl?
2. Paaiškinkite savo požiūrį į aukštąją ir masinę kultūrą. Pateikite pavyzdžių.
3. Patvirtinkite arba paneikite teiginį: **Menas ir kasdienybė – nesuderinami dalykai / Norint ką nors gyvenime pasiekti, neužtenka vien valios ir užsispyrimo / Obuolys nuo obels netoli rieda. Savo nuomonę pagrįskite.**

10 bilietas

Užduotis. Perskaitykite straipsnį ir apžvelkite jį pagal planą (apie 5 min.). Atsakykite į egzaminuotojo klausimus.

Planas:

1. Įvardykite teksto temą.
2. Papasakokite, apie ką rašoma tekste.
3. Aptarkite tekste keliamas problemas ir autoriaus požiūrį į jas.
4. Pasakykite savo nuomonę apie rašomus dalykus.

Savaniai greičiau atranda savo kelią

Su savanoriškomis misijomis kitose šalyse kasmet trumpesniai ar ilgesniai laikui išvyksta dešimtys lietuvių. Jie padeda vietos gyventojams, dalyvauja šviečiamojoje ar kultūrinėje veikloje. Darbas pagal savanorių programą padeda tobulinti profesines žinias, įgyti patirties, apsispręsti dėl ateities ar atrasti, kad turi gabumų dirbti naujose srityse, keičia požiūrį į pasaulį.

Lietuvoje galimybių išvykti svetur netrūksta. Viena žinomesnių savanorių programų – nuo praėjusių metų vykdoma Europos Sąjungos iniciatyva – „Veiklus jaunimas“. Kaip pasakojo Europos savanorių tarnybos projektų koordinatorius Saulius Valentinavičius, pagal šią programą dirbti užsienyje kasmet savanoriškai išvyksta apie 100 žmonių. „Organizacija, priimanti savanorį, kompensuoja visas išlaidas, susijusias su jo apgyvendinimu ir maistu, jam mokami ir kišenpinigiai“, – sakė S. Valentinavičius.

Savanoriu gali tapti kone kiekvienas jaunas žmogus nuo 18 iki 30 metų. Jokių reikalavimų dėl išsilavinimo ar darbo patirties nėra. Kaip teigė viešosios įstaigos „Austėjos draugai“ veiklą kuruojanti Marija Karpickaja, svarbiausia, kad savanoriu tapti norintis žmogus turėtų tvirtą motyvą. Kadangi savanorių programų trukmė įvairi ir gali siekti nuo 2 mėnesių iki metų, motyvacijos itin prirėikia svetimose šalyse liekant ilgesniai laikui. Pasiryžusieji tapti savanoriais pirmiausia patys turi rasti atsakymą į klausimą: kam man to reikia? Išvykusieji į kitą šalį dažnai susiduria su visiškai kitokia aplinka, patiria kultūrinį šoką, todėl praeina nemažai laiko, kol prisitaiko. M. Karpickaja mano, kad daugeliui optimalus laikotarpis apsiprasti yra 9 mėnesiai. Per tiek laiko galima gerai susipažinti su aplinka, susirasti draugų, įsitraukti į veiklą ir pasiilgti namų.

Motyvacijos stoka ir nepakeliamu namų ilgesiu tikrai nesiskundė Justina Brazaitė. Nepatikusias ekonomikos studijas nutraukusi mergina pagal programą „Veiklus jaunimas“ metus dirbo savanore Norvegijoje. Apie tokį darbą mergina galvojo dar mokykloje, o programa susidomėjo pamačiusi šią pristatant buvusią savanorę. „Dirbau Šiaurės šalių menininkų centre, įsikūrusiame mažame miestelyje. Pagrindinė mano veikla buvo tvarkyti menininkų darbų pavyzdžius, parengti jų aprašus ir specialią dokumentaciją. Taip pat tekdavo padėti menininkams per įvairius renginius, vesti vaikų dailės pratybas. Kartą per mėnesį organizuodavau diskusijų klubą, kuriame žmonės iš įvairių šalių pristatydavo jiems artimas temas“, – apie savo darbus pasakojo Justina. Mergina Norvegijoje praleistus metus vadina ekstremalių ir dažniausiai labai gerų išgyvenimų metais.

Kitos savanorės Justės Kelpšaitės veikla svečioje šalyje truko 3 mėnesius. Į Pietų Afrikos Respubliką padirbėti ryšių su visuomene specialiste mergina išvyko gavusi magistro diplomą. Apie vokiečių organizacijos GLEN pasiūlymą J. Kelpšaitė sužinojo iš bendrakursio. Kadangi apie panašią veiklą ji svajojo jau seniai, nedvejodama užpildė paraišką ir pateko tarp pusės šimto atrinktų savanorių. „Dirbau dideliame šalies mieste, sodininkų organizacijoje, kuri mokė vietos gyventojus auginti daržoves. Taip pat rūpinausi organizacijos laikraščio leidyba, nors retkarčiais tekdavo ir padėti ravėti daržus“, – kalbėjo J. Kelpšaitė. Mergina teigė, kad kito žemyno šalyje susidūrė su visai kitokiu gyvenimo ritmu.

Beje, savanorystės programa merginoms padėjo apsispręsti ir dėl ateities. Grįžusi iš Afrikos J. Kelpšaitė suprato, kad ir toliau norėtų padėti žmonėms. Dabar ji dirba prie AIDS prevencijos projektų Jungtinių Tautų narkotikų ir nusikalstamumo biure. O J. Brazaitė pasirinko kultūros istorijos ir antropologijos studijas.

Pagal Andrių Matuliauską

Klausimai mokiniui

1. Paaiškinkite savo požiūrį į studijas ir darbą užsienyje.
2. Ar jūs norėtumėte mokytis ir gyventi užsienyje? Kodėl?
3. Patvirtinkite arba paneikite teiginį: **Kiekvieno piliečio pareiga – dirbti savo šalies labui / Gyvenimas ir darbas svetur keičia požiūrį į pasaulį / Tėviškės dūmas už svetimą ugnį mielesnis. Savo nuomonę pagrįskite.**